

BELOKRANJEC

Izhaja 1. in 15. vsakega mesca. — Naročnina za celo leto znaša K 1.50.

Glasiło belokranjskih kmetov.

Vse pošiljatve prosimo na naslov „Belokranjec“ Gradac, Bela Krajina.

Geslo: Na delo za staro pravdo.

I. letnik.

Ljubljana, dne I. listopada 1908.

Štev. 16.

V koliko je kmetija temelj družbe.

Vedno je slišati trditev: „Brez kmeta bi noben drug stan ne mogel shajati.“ Poglejmo, če je trditev resnična in v koliko.

V našem listu smo že pokazali v več člankih s številkami, da so prišle države denarno v največje stiske, v take dolgove, da skoro ni pričakovati druge rešitve, kot gospodarski polom.

Odkod ta pojav? Predvsem radi velikih upravnih in vojaških bremen. A čemu so te velike vojske? Ker se po tovarnah dela za dobiček, ne za potrebo, se počasi nabere toliko izdelkov, da ni kupcev. Treba je kupce poiskati in dobljene pridržati. Cel svet je pa že skoro razdeljen med države. Treba je torej močne vojaške sile, da se v slučaju potrebe z njeno pomočjo dobi ali ohrani trg za izdelke države.

Kako je prišlo do tega, da so se razvile te podlage, industrijalizem in kapitalizem? Zakaj pa kmet, ki naj bi bil podlaga državi, ni to dosedaj mogel postati? Kmetovanje v obliki tlačanstva je vzelo kmetu ves prosti čas. Kmet je cela stoletja kot tlačan delal kot živina od zore do mraka, njegova gospoda so se predobro imela, tako da kmet ni imel časa, grajščak ne volje do izobrazbe in napredka. To je trajalo cela stoletja.

Med tem so nastala mesta, v njih pred vsem trgovina, vsled nje denar, z denarjem velika bogastva in z blagostanjem čas za študiranje. Do pred približno stoletji so meščani prišli z izobrazbo v poznavanju prirode tako daleč, da so mogli pristopiti k ovladanju prirode. Pojavila se je tehnika, ki se je razvila v denarnem gospodarstvu v industrijalizem in kapitalizem. Vse to je tekem zadnjih sto let svet popolnoma spreobrnilo.

Kmet je pa ostal med tem pri starem. Tehnika je proizvajala vedno več, kmeta — kupca je stem pa vedno bolj uničevala, da smo tja prišli, kot smo danes, v takih razmerah, da kmet komaj diha.

S tem enostranskim razvitkom se je jasno pokazala napaka: zanemarilo se je preosnovno kmetije. Če bi bili iznajditelji porabili toliko svojega duševnega dela za izboljšanje kme-

tije, kot so ga n. pr. za izboljšanje parnega stroja, bi dandanes na kmetiji ne izgledalo tako žalostno. Tako je pa kmet propadal, z njim pa tudi kupna moč naroda za tehnične proizvode in proizvajalna moč za surovine pred vsem hranila.

Kmet je podlaga države, kot nam kaže današnji gospodarski razvitek, in sicer zato:

Kmet je proizvajalec surovin za vse ostale stanove, pred vsem neobhodno potrebnih hranil, in kmet je odjemalec za izdelke tehnike.

Prva točka nam mahoma pojasni preporna vprašanja o vzrokih splošne draginje, ki je zlasti pri živilih postala že skoro neznosna. Kmet vsled svoje nezdrženosti propada, odhaja v mesta, kjer je vedno več ust za jesti, za katere manj rok na kmetih dela, in še te na starodavni način. Vedno več ljudi popušča obdelovanje zemlje, ker ni kmetija organizirana tako, da bi jim nudila iste gmotne in duševne ugodnosti, ktere jim nudi mesto. Kmetija tudi ni dosti organizirana, da bi svoje pridelke direktno dajala odjemalcu, vedno več je posrednikov, ki hranil ne pridelujejo, pač pa rabijo. Odtod torej vedno dražje življenje, ne pa od carin itd.

Kmet je dalje podlaga države kot odjemalec tehniških proizvodov. Ker on propada in sili v mesto, ima kot delavec vedno dražje življenje, kot delavec in kot kmet vedno manj more kupiti. Zato vidimo čuden, skoro smešen pojav, da čim večje je bogastvo naše družbe, tem večja tudi revščina navsestrani. Tovarne delajo in delajo, kupcev vedno manj. Na eni strani v rokah vedno manjšega števila ljudi vedno večje bogastvo, na drugi strani propadanje srednjega stanu in naraščanje splošne bede. Tudi pri teh, izvajanju vidimo vedno več posredovalcev, ki ne proizvajajo, temveč posredujejo in s tem draže, ker morajo živeti.

Da podpremo te trditve o splošni revščini v družbi, naj navedemo nekaj podatkov iz poročila dr. Juračka na II. mednarodnem kongresu srednjih stanov, ki se je vršil 4—8. p. m. na Dunaju. Dr. Juraček deli srednje stanove v dve vrsti, višjo in nižjo. Pod nižjo so revni sloji, nad višjo bogati stanovi. V nižjo vrsto srednjih kmetijskih slojev

šteje lastnike z produktivno površino 2—5 ha, v višjo vrsto 25—10 ha produkt. zemljišča. Pri obrtnikih k prvim zavode z 2—5 osebami, k drugim zavode z 6—100 osebami. Tako imamo v Avstriji 965.000 posestnikov med kmet. srednjim stanom z 3.400.000 ljudmi, ki so v nižji vrsti, v višji je 973.000 posestnikov z 12.000 uslužbenci in rodbinami 3.790.000 ljudi. Pri obrtnikih šteje nižja vrsta 728.000 lastnikov zavodov in 2.200.000 ljudi, višja vrsta pa že samo 61.000 lastnikov obrti in uslužbencev, ter 190.000 oseb.

Pri kmetiji tvori srednji stan samo 52% vsega kmečkega prebivalstva, pri obrtnikih pa celo 29% vsega obrtništva v Avstriji.

Med ostalimi sloji pripada na srednji stan okrog 1 milijona duš. Poročevalec deli avstrijsko prebivalstvo na štiri sloje:

Najvišji sloji štejejo okrog 100.000 rodbin in okroglo le 300.000 oseb. V višjo vrsto srednjih stanov pride okrog 1.100.000 rodbin z 4.040.000 osebami, v nižjo vrsto 2 milijona rodovin z 6 $\frac{1}{2}$ milijona ljudi. Med najnižje sloje ljudstva pa spada 2.100.000 lastnikov malih posestev in zavodov ter 4 $\frac{1}{2}$ —5 milj. plačanega delavstva in njih rodovin, skupaj 14.730.000 ljudi.

Na najvišje sloje, ki imajo največji vpliv v državi, pride samo približno 1%, na srednja 16% in 25%, torej 41%, in na najnižje sloje 58% prebivalstva v Avstriji.

Te številke so kmetu resen opomin, da je zadnji čas, da se začne zanimati za svojo usodo. Člani kmetijskega stanu namreč prehajajo neprestano iz srednjih slojev ter padajo med najnižje.

Končno moramo omeniti še en važen vzrok. zakaj je kmetija podlaga države.

Zato, ker ona pomeni najbolj zdravo kri med vsemi prebivalci. Ne mogoče vsaka kmečka hiša, temveč opravki in delo na kmetiji. A ta stvar je pa skoro tako, če še ne bolj važna kot direktna last velike množine denarnega bogastva.

Moremo trditi: skoro vsi sloji razen obdelovalcev zemlje (kmetov, vrtnarjev itd.) so odtrgani od narave, od zadostnega vžitka svežega zraka, dobre vode, solnca in potrebnega gibanja. Vse to je predpogoj zdravja

Ali ste že poslali naročnino
K 1-50 za celo leto
K 2-50 za vse dežele izven Avstro-Ogrske
 na naslov

Belokranjec, Gradac
 Bela Krajina?

Pošljite takoj, če še niste. To malenkost lahko utrpi vsak. Priporočajte naš list tudi svojim znancem.

zdravje pa je zopet predpogoj sreče. In kje danes najdemo zdravje, svežo kri in srečo po mestih? Ljudje so tam sužnji ne samo svojih gospodarskih, temveč tudi zdravstvenih razmer. Celó življenje se trudijo, zbirajo denar, se uničujejo s konkurenco, in če ne propadejo in dosežejo vspeh, kaj imajo od tega? Neprestano bolehnost, slabe živce in neprijetno starost ali pa zgodnjo smrt. —

Na kratko smo videli nekaj glavnih vzrokov, zakaj je kmetija podlaga države, oziroma zakaj naša država propada, ker kmetije nima za temelj, da bi ji dala gorenjo podlago: po ceni dobro gmotno življenje (hrano in teh proizvode) ter zadovoljitev drugih potreb na podlagi zdravja, ki je podlaga sreče, morale itd. mora posvetiti torej najvažnejšemu svojemu vprašanju kar največjo pozornost, mora rešiti kmečko vprašanje.

Kmet se mora pa zavedati svojega pomena. Seve. s tem ni rečeno, da je podlaga dobre človeške organizacije nekdo že s tem, če pravi, da je kmet. Mora biti tudi dober kmet, delavec, zaveden, izobražen in član kmetijske zadruge. Ni dosti, da kdo gnoj kida, popiva po gostilnah ter tolče ob mizo češ, mi, kmetje, kaj boste vi škrici. Ne, to ni dosti. Treba je začeti delati ne samo z rokami, temveč tudi z glavo in srcem. Potem šele bo vsak posameznik v kmetiskem stanu to, kar je stan sam po sebi, oziroma bi moral biti, in postane, ko se vsi posamezniki kmetje zavejo.

Podlistek.

Moj prvi izlet v Belo Krajino.

(Konec.)

Odšla sva na sveži zrak, potem pa v sobo spat. Pri vsaki postelji je bilo odprto okno in sveža sapica nama je kaj prijala, tako da sva prav kmalu zaspala. Zgodaj pa sem se zbudil, kajti mučila me je strahovita žeja. V temi potipljem na nočno omarico, če je kaj vode, in zadenem v steklenico, da zazveni. Pri tem ropotu se vzbudi tudi Matevž in me vpraša, če je kaj vode. Ko mu povem da je, skloni se tudi on in oba sva natakala v temi iz velike steklenice v velik kozarec, ki je moral držati kakega pol litra. Poln kozarec nalijeva — seveda vsak svojega — in ga na dušek sprazniva. Toda oba zaječiva hkratu, ko postaviva na omarico prazna kozarca, kajti v steklenicah ni bila voda, marveč vino, krasno metliško vino, ki bi ga bila ob vsaki drugi priliki z veseljem povžila, pri takratnem mačkastem razpoloženju pa nama ni prav nič prijalo. No, ta dobrodušni dovtip

Avstrijske kronovine v denarnih zadregah.

V prejšnjih številkah smo priobčili članke, kjer so bile navedene številke iz denarnega gospodarstva dežela in države kot dokaz, da današnja uredba oboje tira v vedno večje dolgove. Danes navajamo zopet nekaj zanimivih števil o denarnem gospodarstvu goriške dežele, ki je tudi na robu finančnega poloma.

Potrebščine so rasle.

Leta	1899.	1900.	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.
so znašale okroglih K	485.000	810.000	985.000	1.104.000	1.055.000	1.048.000	1.219.000	1.450.000	1.817.000

V 9. letih so torej narasli deželni izdatki za 1.332.000 K ali za celih — 275%.

Kako so rasle goriške deželne doklade.

Doklade so zrastle:

	L. 1899.	L. 1908.
Na zemljarino	15%	20%
Na hišarino	17%	20%
Na obrtnino	20%	30%
Na vžitnino	20%	120%
Na Hekto piva	1 K	4 K

Nekaj primerov:

1. Posestnik plača od vsakih 100 K čistega katasterskega prinosa celih . . . 62— K. njemu pa ostane samih . . . 38— K, in od njih živi.
2. Od najemnine hiš plačujemo od vsakih 100 K: v Gorici K 37-28 na deželi povprečno „ 39-55
3. Užitnina na vino znaša od hektolitra: v občinah I. razreda K 18-30 v „ II. „ „ 13-73
4. Vsak hekto piva je obdačen:

nama je napravil pokojni notar Štajer, ki je velel Pezdirčevi mami, naj postavi za vsacega „študenta“ na nočno omarico toplak vina in zraven — bilekum. Ni treba posebej praviti, da sva po hrabrem požirku dobrega vina takoj zaspala. Zbudila sva se pozno v jutro. Takoj so nama prinesli kavo brez naročila in za vsacega celo škatljo portorik. Ko sva se okrepcala, sva hotela plačati, pa so nama rekli, da je plačal vse notar Štajer.

Z nekoliko težkima glavama sva se podala po poti v Gorjance. V Suhorju naletiva na voz, namenjen v Črnomelj. Poprosiva voznika, če naju vzame na voz. Voznik je bil takoj pripravljen vzeti naju na voz, le to je rekel, ker je videl pri obeh škatljo s portorikami, naj mu „kupiva“ vsak par smodk. Hitro se oglasi Matevž: „Ti, Andrej, meni so se smodke tako prigabile, da ti ne morem povedati, kar vse smodke dajva kočijažu. Jaz pa sem se nameraval še večkrat s kakim voznikom voziti in sem vedel, da se najbrže noben voznik ne bo bogve kako branil portorik, zato sem nasvetoval, naj dava temu vozniku za zdaj le vsak eno pest portorik.

od strani države povprečno	K 3-40
„ „ dežele	„ 4—
„ „ občin povprečno	„ 2-60
skupaj	K 10—

Te doklade se ne bodo mogle še zviševati! — Kaj bo? Odkod naj dobi dežela denar za neskončne svoje potrebe?

Letni primankljaj.

Za l. 1908. je preračuneno:

potrebščine	K 1.719.633
redno pokritje	„ 894.397
torej primanjkljaja	K 1.325.236
deželne doklade utegneje dati	„ 1.139.000
ostane nepokritih	K 186.236

Primankljaj za l. 1909. je preračunjen na 253.000 K, torej zopet še viši. Kaj bo pa leta 1910?!

Primanjkljaja je torej tudi na Goriškem pri dež. upravi čez 1/4 milijona, a poleg tega je okroglo za 400.600 K dovoljenih podpor, ki jih dež. odbor ni mogel izplačati. Dežela si bo po proračunu morala narediti zopet 3.340.000 K dolga, čeprav že sedaj Goričani plačujejo z dež. dokladami na leto po K 106.326 na odplačevanje in obrestovanje dosedanjih deželnih dolgov. — Navajamo ta nepobitna dejstva v svarilo onim kmetom, ki pričakujejo kaj lepših vspehov od kranjskega dež. odbora, ki je po poročilu dr. Lampeta izkazal čez 1 milijon primanjkljaja v kranjskem deželnem gospodarstvu. Za 100.000 K neizplačanih podpor, ki jih je dovolil, pa ni mogel izplačati dež. zbor goriški kaže, da se pač lahko v pomirjenje volilcev dovoljuje podpore, da je pa drugo vprašanje, te podpore tudi — izplačati, če ni denarja.

Bratje Slovenci!

Obmejni Slovenci Vas prosimo pomoči! Znano Vam je s kako brutalno silo deluje ves nemški element, na čelu mu društvi „Südmark“ in „Schulverein“, da se čim preje

Molče je odobril Matevž ta moj predlog, zagrabiva v smodke, se pogledava in na glas zasmeeva. Pod drugo vrsto smodk je bil položen popolnoma razprostrt papirnat bankovec za 5 gl. Najino veselje je bilo nepopisno in ko sva se vozila mimo Luže, so se najini vinski duhovi toliko ublažili, da sva snedla pri Nacetu vsak eno klobaso in popila pol litra vina, pa tudi vozniku sva ga privoščila pol litra, pol litra pa si ga je prišpogal sam, vsled česar ga je objela neizrečeno dobra volja. Kako bi bil šele ukal in rājal, če bi mu bila midva dala kar vse smodke z dvema petakoma vred.

Onkraj Gorjancev se nama je začel odpirati zopet drugi svet, zagledala sva Gorenjske snežnike, ali prijaznih ljudi v Belokrajini, tople mehke vode v Kolpi in lepah vinogradov nisva mogla pozabiti.

Posebno pa se vselej s hvaležnostjo spominjava pokojnega notarja Štajerja ter gotovo ponoviva in si poveva vselej, kadar se sestaneva z Matevžem, ves dogodek, ki se je vršil v Metliki pri Pezdircu tisti dan, ko je obhajal zaroko Fuchs mlajši. „Andrej.“

ponemčijo kraji ob železnici nad Mariborom. Z vso svojo močjo, z vsemi denarnimi in drugimi sredstvi, ki jih ima Súdmarka na razpolago, so se vrgli naši narodni nasprotniki na Št. Ilj, t. j. zadnja in obenem najvažnejša slovenska postojanka ob meji. Že več sto tisoč kron je žrtvoval nemški narod v svrhu velenemških načrtov društva „Súdmarke“ samo za Št. Ilj. Več stotisoč kron za potujčenje slovenske zemlje, za ponemčenje slovenskega ljudstva v eni sami župniji. Preubogi smo, da bi zamogli z nasprotniki na enak način tekrovati. Edino le izobraževalno delo med ljudstvom nas še more rešiti in zagotoviti slovenskega življa v Št. Ilju.

Bralno društvo v Št. Ilju, ki je poklicano, da širi in pospešuje pravo izobrazbo med tukajšnjim ljudstvom, je hrez strehe; ne more se vsled tega gibati in razvijati pravega ljudsko-izobraževalnega dela. Nujna potreba je, da bi društvo imelo svoj „Društveni dom“, kjer bi imeli šentiljski in okoliški Slovenci, posebno mladina svoje zavetišče, svoje zbirališče.

Obračamo se torej do vseh rodoljubnih Slovencev brez razlike političnega prepričanja, do vseh denarnih zavodov, do vsega Slovenstva, naklonite nam radodarno svojo pomoč. Pomnite, da se gre za rešitev obmejnih bratov! Prosimo toraj, milo prosimo, slehernega Slovenca in Slovenko: Darujte za „Društveni dom“ v Št. Ilju. Ta dom v katerem se bomo zbirali tukajšni Slovenci in navduševali za nadaljno borbo, bode jasna priča slovenske požrtvovalnosti in ljubavi do hudostiskanih obmejnih Slovencev. Še pozni rodovi Vam bodo rojaki mili se hvaležno spominjali, da ste na tak krasen način pokazali svojo pravo ljubezen do teptane domovine.

Darovi se naj pošiljajo na naslov: Kmetijsko bralno društvo v Št. Ilju v Slovenskih goricah ali pa njega blagajniku Franju Žebotu, istotam.

Vsak najmanjši dar se bode hvaležno sprejel in seznam darov v štajerskih slovenskih časnikih objavil.

Pripravljalni odbor za zidanje Društvenega doma v Št. Ilju:

Franjo Thaler, predsednik,
M. Golob, tajnik, Fr. Žebot, blagajnik.

Doma in na tujem.

Samoslovenski napisi v Ljubljani. Deželni odbor je sklenil, da se napravijo v Ljubljani samoslovenski ulični napisi.

Nemiri na Češkem. Pretečene dni so bile velike demonstracije v Pragi proti nemškimi buršem, t. j. visokošolcem, ki po ulicah izzivajo z nemškimi odznaki. Razburjenje je doseglo tako stopinjo, da so poklicali vojake, policaje, in 800 orožnikov mirit Prago. Na Karlovem trgu so bile narejene barikade, t. j. ljudje so pogasili svetilke, zaprli ulice s klopni s sprehajališča, z 1 meter visokim nasipom iz kamenja in z bodičasto žico za ograje. Vlada grozi, da

proglasi nad Prago izjemno stanje, ko se za nekaj časa razveljavijo nekatere pravice, ki jih daje ustava državljanom. Čehi pa zopet pravijo, da naj vlada prepove nemškim fantom izzivanje pa bo mir, sicer izstopita češka ministra iz ministrstva. Cela Avstrija je torej nemirna.

Pod svečnikom je tma, zlasti pa pod madžarskim. Podpredsednik upravne sodišča v Pešti, član gosposke zbornice in tajni svetnik plemenitaš Latkoczy si je mislil, brez protekcije nikdo nikamor ne pride, pomagajmo torej ljudem naprej. Pomagal je torej pri oddaji raznih služb, seve ne zastoj. Ko je pa vzel 60.000 K zato, da preskrbi nekemu prosilcu lekarno, a tega ni mogel doseči, ga je dotičnik nanzanil. Z lastnoročnim pismom ga je cesar odslovil, brez pokojnine. Latkoczy se je v Gradcu v nekem hotelu ustrelil. Lepe razmere so med najvišjimi člani madžarske družbe.

Volitve v Ameriki. N. L. pišejo: Volilne listine v mestu New Yorku so že sestavljene. Namesto pričakovanega povišanja števila volilcev za kakih 50.000, se je to pomanjšalo za 6663. To je tem značilnejše, ker se je prebivalstvo od l. 1904. zelo pomnožilo. Pripisujejo to zlasti veliki brezbriznosti volilcev, ki se za volilno pravico sploh ne zglasajo ne. Razjasnjujejo si ta vzrok s tem, da se volilci ponehujejo navduševati za to ali ono stranko, ker so se prepričali, da se žene vse po mandatih. Kakorhitro poslanci dosežejo, da so izvoljeni, se za blagor ljudstva že nič več ne brigajo. Mnogo volilcev pravi: „Naj zmaga ta ali oni, — saj nam ne bo nič boljše, tako, da se večinoma volitev meseca listopada sploh ne udeleže.“

Iz Bele Krajine.

Zaplemba. V zadnji številki nam je zaplenil g. cenzor notico, ki je izšla preje v Našem listu, Belokranjcu itd., poziva za nabiranje milodarov za ljubljanske žrtve ter nekaj narodno-gospodarskih vesti. Belokranjci, podpirajte s pridnim naročanjem svoj list, kateremu se hoče na ta način škodovati.

Umrla je v Metliki dne 12. p. m. po kratki bolezni v starosti 46 let g. Franja vdova Makar, rojena Magovac. Žaljuoči rodbini iskreno sožalje.

Otvoritev kmetijske hranilnice v Dobljeh se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. ob 2. uri popoldne. Ob otvoritvi se kmetom pojasni pomen in namen take zadrage. Doblška posojilnica ima svoj delokrog določen za občine Doblje, Tančjo goro in Talčji vrh. Kmetje, udeležite se otvoritve, da boste vedeli za kaj se gre.

Olajšave v vojaških zadevah izseljencev. Če vložiti c. in kr. konzulat v tujini prošnjo, se dovoli dotičnemu izseljencu, da mu dvakrat sploh ni treba iti k naboru. V tretjič pa se mora dati pri c. in kr. konzulatu v tujini zdravniško preiskati. Če je potrjen, lahko odgodi vojaško leto do 1. oktobra, ko dovrši 24. leto. Takrat se mora dotičnik vrniti v staro domovino. —

Rezervisti v tujini morejo do konca januarja prositi, da se jim odpuste vojaške vaje. Prošnje je vložiti pri c. in kr. konzulatu, priložiti ji je vojaški list (pas).

Dopolnilne volitve. Razven dosedanjih deželnih poslancev se jih izvoli 11 novih, 9 po Kranjskem, 2 za Ljubljano. Onih 9 volijo mesta in km-tija skupaj. Volilno pravico ima vsak deželan star 24 let, ki biva 1 leto neprestano v enem kraju, če kaj plača davka ali ne. Volitev se vrši dne 14. decembra 1908. Bela Krajina voli skupno z Novomeškim sodnim okrajem. Volitev bo najbrže zelo mirna, ker kandidat S. L. S. ne bo imel protikandidata. S temi volitvami dobi S. L. S. večino v deželnem zboru proti naprednjakom in nemškimi veleposestnikom skupaj, dobi v deželi moč v roke, pa tudi — odgovornost.

Prvi slovenski premogovnik v Črnomlju! Že nad pol stoletja je znano, da se nahaja v zemljah črnomaljskega okrajnega glavarstva, to je jugovzhodno med Črnomljem in reko Kulpo — premog. Znana, prej sloveča, a vsled konkurence ugodneje ob prometnih cestah ležečih podjetij propada železolivarna v Gradacu, je črpala iz teh zemelj velike množine lepega črnega premoga. Po razsulu gradaške livarne je zamrl tudi premogokop in od onega časa se za te zaklade podzemeljskega bogastva ni več nihče resno brigal. Šele letošnje poletje so se za stvar zavzeli trije pogumni Slovenci in se z vso vnemo lotili dela. K temu jih je bodrila že od prejšnjih dob znana sigurnost glede velikih množin premoga in še bolj pa dejstvo, da se ima v kratkem času zgraditi Belokranjska železnica, ki bo tekla, tako se zagotavlja, prav čez premogovo ozemlje na Metliko in Karlovec, Črnomelj dobi sigurno glavno postajo, in ako bodo razmere ugodne, še posebej premogovo nakladišče. Količega pomena bo ta gospodarska pridobitev za sedaj tako osamljeno in gospodarsko zapuščeno Belokrajino, si je pač misliti. Zaraditega mora vsak pravi rodoljub z veseljem pozdraviti začetje trojice sloven. mož, ki ne štedijo ne truda ne novcev, da ustanovijo za Belokrajino tako važen vir domačega blagostanja. Ko bode delo v premogokopniku do dobra razvito, zamogli se bodo ondotni domačini, večinoma izseljeni v Ameriko, zopet povrniti v mili domači kraj, kjer jih bode čakalo obilo kruba. Da bi se pa premogovnik čim hitreje razvil in se izpolnila želja rodoljubov, da se domačemu ljudstvu dá stalen zaslužek na domači zemlji, se je omenjena podjetna trojica odločila razširiti svoj delokrog in v to svrhu sestaviti večjo družbo slovenskih petičnih ljudi z večjim prometnim kapitalom. V ta namen vabi sedanja družba na sestavo domačega premogovnega konsorcija, čigar naloga je, zložiti za prvo glavnico 60.000 K. Od te glavnice se obrne polovica na odkup sedanjih pravic, polovica pa se naloži za razširjenje podjetja. Konzorcijski deleži znašajo a 500 K in je vsakemu deležniku prosto beležiti ali vzeti več deležev. Priglasila k udeležbi naj se pošiljajo na naslov: „Slovenske premogovne družbe“ v roke gospoda Fr.

Šetina, nadučit. v Črnomlju. — Dostavlja se, da je sedanja družba premog na več krajih razgrnila in da pridno nadaljuje z deli. Sploh stopa premog na več mestih kar celoma na dan. Ležišče je od strokovnjakov, kakor Seeland, bivši c. kr. rudniški glavar v Celovcu, jako ugodno cenjeno. Naj bi premožnejši slovenski rodoljubi ne zamudili te lepe prilike in čim najhitreje sestavili močno družbo, ki bo črpala ogromna bogastva iz globočin domače belokranjske zemlje. Na sreč!

Iz Črnomlja. Dne 24. t. m. priredila je naša čitalnica svojemu odhajajočemu članu g. c. kr. sodnemu pristavu Ant. Kudru odhodnico in sicer v gostilni g. Josipa Skubica. Obilna udeležba kazala je dovolj priljubljenost g. Kudra, še bolj pa so to pokazali neštetilni govori, v katerih so slavili govorniki njegovo občo priljubljenost, narodno značajnost in ljubezen do svojega poklica, katerega kot kazenski sodnik ni samo kot kaznujoči sodnik izvrševal, ampak vedno in vedno ljudi — posebno proste — nagovarjal k spravi in s tem blažil sovraštvo in nasprotstvo med ljudmi, ki se tako radi za malenkosti prepirajo in si prizadevajo drug drugemu nepotrebnih stroškov. Novomeščanom moremo samo čestitati na pridobitvi takega sodnika.

Z Vinice. 9 letni Mihelič Feliks je padel s hruške na trda kamenita tla tako nesrečno, da si je zdobil tihično kost na glavi in je moral v bolnico, ker zaradi poškodbe možgan ni skoro nič videl.

Gradac. Te dni 26., 27. in 28. t. m. pregledovala se je trasa ali proga tako imenovane belokranjske železnice. Gre se glavno za to, ali gre železnica od Kumpmatelna čez Osojnik v Metliko do Kulpe proti Bubnarcam in od te proge stranska proga na Črnomelj, ali pa gre glavna proga iz Kumpmatelna na Črnomelj-Gradac-Metliko brez stranske proge. Vladnih inženjerjev izdelani načrt trase podaja dve alternativni. Po načrtu pričenja proga na postaji dolenske železnice v Novem mestu, gre ob Krki proti mestu, prestopi reko in gre čez Kandijo proti Virčni vasi. Od Virčne vasi, kjer bo postaja, gre dalje proti Vršnim Selom, kjer je druga postaja, dalje mimo Laz do prelaza na Sameniču. Od Semeniškega prelaza (pri takozvanem Kumpmatelnu) dalje sta izdelani dve varijanti. Ena vodi od te postaje proti Osojniku do Lokvic v Metliko in odtod do deželne meje. Na Osojniku in v Lokvicah so projektirane postaje. Iz Metlike je potem projektirana krilna železnica v Črnomelj. Po drugi varijanti gre proga Kumpmatelna na desni strani Kočne ceste (Derbič s strani) ob kočevsko-črnomaljski meji od Rodine in Griča, do Tuševga dola, Telčjega Vrha v Črnomelj in odtod čez Gradac v Metliko in do deželne meje. Po varijanti II bi se zidala cela proga kot glavna, dočim bi po varijanti I bila proga Metlika-Črnomelj lokalna proga. Mimo teh projektov, izdelanih od vlade, je komisiji predložil vladni svetnik Laschan še projekt črnomaljskega železničnega odseka, ki predlaga progo Semič-Rodine-Črnomelj-Metlika, in sicer kakor vse kaže, mnogo krajšo in dokaj laglje izvedljivo, kakor je ona po

vladnem elaboratu v varijanti II, ki napravi od Rodin dalje celo klobaso. Komisija je v ponedeljek 25. t. m. sprejemala želje interesiranih občin, v torek pa je začela obhod cele proge. Ko bo obhod končan, oddajo zastopniki korporacij svoje mnenje. Končno se komisija še sedaj ne izreče ne za to ne za ono progo, ampak si je železniško ministvo pridržalo pravico do končne določitve proge. Sedaj so se le zaslišali interesentje, katerih želje so se vzele na zapisnik. Ti zapisniki se predložijo ministrstvu. Komisijo je vodil vladni svetnik g. Laschan, vdeležili so se te komisije razun inženjerjev tudi odposlanci železniškega in vojnega ministva, trgovske in obrtne zbornice, prometnega ravnateljstva državnih železnic, deželnega odbora in dež. vlade. — Da so Belokranjci glede prog needini, je naravno, saj tudi načrti niso jednotni. — Konečna odločitev se zve morda šele čez 1 do 2 meseca, ne pa čez teden dni, kakor smo pričakovali. Mogoče je, da se z delom začne šele drugo jesen, kakor se je slišalo od članov komisije. Upajmo, da bo proga tako izpeljana, da bo imelo od železnice kar največ Belokranjcev koristi, da bi imel vsak interesent pred svojim pragom kolodvor, tega nikakor ni pričakovati.

Ogenj na Božjakovem. Nesreča ne pride nikdar sama. Dolga suša nam je uničila skoraj ves letni pridelek. Vendar smo še v zadnjem trenutku z veliko naglico nekaj nabrali, da prehranimo sebe in živino. Toda človek obrača, Bog pa obrne. Dne 18. septembra začelo je goreti in uničilo 17 posestnikom skoraj vsa poslopja. Hitra pomoč metliške požarne brambe, pod poveljstvom vrlega načelnika g. Fleišmana je ubranila, da ni pogorela cela vas. Hitra pomoč je zelo potrebna. Metliški občinski svet je dovolil, da se pobira za pogorelce. Dobrosrčni Metličani darujejo denar in obleke. Prosimo tudi druge, da pomagajo svojemu bratu Belokranjcu. Milodare se lahko pošlje na naslov županstvo Božjakovo, denarne darove pa tudi na naš list.

Iz Metlike. Dne 27. septembra je prišla v Metliko železniška komisija popolnoma nepričakovano. Šele ob 9. uri zjutraj smo zvedeli, da pride. Tukaj se je videlo, da je nekaterim županom metliškega sodnega okraja, veliko več ležeče za strankarstvo, kakor pa za korist njih občanov. Rosalniški župan g. Matjašič je zahteval glavno postajo v Rosalnice, njemu so se pridružili župan lokviški, radoviški in drašički, ki imajo veliko bližje v Metliko kakor v Rosalnice. Svarimo pa te gospode, da naj ne izdajajo koristi svojih članov v korist res ne vemo, koga. Da pa vsaka vas postaje ne more imeti, menda priznajo. Naj se torej zadovolje s tisto, ki jim bo bližja. Naš g. župan Jutraš se je pokazal za mesto vnetega načelnika. Hvala mu, ker je pokazal, da je vreden našega zaupanja.

Nesreča v Dobljeh. V torek 29. septembra t. l. je soproga dobljškega župana, Marija Vertin, tako nesrečno padla z voza detelje na travniku, da si je nalomila tilnik. V soboto ob polnoči je umrla. Stara je bila šele 47 let.

Otrok zgorel V četrtek 22. p. m. je pasel Matija Dajčman iz Maverla ter si zakuril. K ognju je prišlo tudi 9letno dekletce, katero je vzel za svojo. Ko je šel Dajčman zavračat živino, se je vnela dekletu obleka, ker je potegnila hudo burja. Predno je mogel prispeti Dajčman na pomoč, se je dekletce tako opeklo, da je še tisto noč umrlo. Starši, pazite na otroke.

Glas iz Amerike. Cenjeno uredništvo „Belokranjca“ Gradac. Vaš cenjeni list sem prejel od g. Josipa Montel-a, kateri je nedavno zopet zdrav srečno došel v našo sredino s svojega obiska po svojej domovini. List se mi zelo dopade in veseli me, da se je končno enkrat tudi pri nas v Beli krajini ustanovil list. In sicer zbrali ste si dobro nalogo ali „platformo“ s katero stojite na strani kmeta in poleg drugih novosti doprinaša list kaj kratkočasnega čtiva. Sicer ima naš kmet malo časa v letni sezoni za čitanje, pa vsaj ob zimskih dolgih večerih se ob vzornem čtivu tudi kmet naslaja in razvedri. Upam da dobro uspevate, ker list ni drag. Tukaj nas je veliko Slovencev. Belokranjcev nas je lepo število v trgovini; smo zelo podjetni ter tudi v narodnem oziru žanjemo lep ugled od drugih narodnostij, sicer je tukajšna naselbina izključno vsa slovenska in se vladamo po vsem skoraj po Starokranjsko. Cerkev imamo zelo krasno, zidana je bila pred osmimi leti in je stala (20.000) dolarjev. Ko se je cerkev delala, smo imeli le malo v te svrhe gotovega denarja in delala se je na dolg, ali z našo slovensko požrtvovalnostjo smo hvala Bogu letos vse izplačali. Cerkev je posvečena sv. Antonu Padovanskemu. J. J. P.

Nesreče na Preloki. Dne 14. oktobra je Jurij Starešinič zlagal steljo. Ko je prišel že na vrh stoja, da bi ga završil, se je prijel za stožnico, ki je bila strohnela, da je počila in je padel na tla. Poškodoval si je pritem nogo, da je prišel komaj po palici domov. — Peter Starešinič sin Franca Starešiniča, posestnika št. 36, je padel raz voza in si je zelo poškodoval roko. — Ani Starešinič, ženi Fr. Starešiniča posestnika št. 37, se je noga izpodrsnila, ko je žela steljo in si je pritem s srpom tako hudo nogo porezala, da so jo morali peljati na vozu domov. — Jožetu Starešiniču, posestniku, ko je šel po opravku v hlev svojega sosedu po kamenitih stopnicah, se je pritem izpodrsnilo in je tako nesrečno padel, da so ga morali prenesti v njegovo hlišo.

V zadevi krme. Ker se čujejo ponekod pritožbe, da se sili ljudi, naj pristopajo kot člani farovskim posojilnicam, je izjavila deželna vlada da je nedopustno, koga siliti, da bi pristopil kot član k posojilnici, češ da sicer ne dobi krme po 5 K. Če bi se koga torej sililo, da mora pristopiti radi sena k farovskim posojilnicam v Starem Trgu, Dragatušu, Podzemlju, Suhorju itd. kot član, naj se vsak slučaj brzojavno naznani deželni vladi v Ljubljano.

Vse v službi nemštva. Politična oblastva so izdala na županstva odredbe v varstvo Kranjske hranilnice. Te odredbe in ti ukazi ne bodo imeli nobenega

uspeha. Naši župani niso in nečejo biti agentje Kranjske hranilnice, ne glede na to, da imajo že itak čez glavo dela. Zato so s predpisano spoštljivostjo položila vladne ukaze med stare akte. Deželna vlada je najbrž slutila, da se župani ne bodo dali upreči za nemški zavod in je iskala ter našla druge agente. Kakor smo izvedeli je dobila žandarmerija rezervatni ukaz, naj ljudem dopovedujejo, kako varno je naložen denar v Kranjski hranilnici, in naj proizvedo in izsledijo vse one, ki delajo proti tej hranilnici ter jih naznanijo „pristojnemu“ oblastvu. Torej bodo zdaj orožniki agitirali za Kranjsko hranilnico, potepuhi, cigani, tatovi pa bodo imeli mir pred možmi pravice. Koliko uspeha bo imela agitacija žandarmerije, bo pokazala prihodnost. To pa lahko že danes povemo: orožniki kot javni organi reda in pravice si ne bodo med ljudstvom pridobili zaupanja, če bodo nastopali kakor kaki agentje Kranjske hranilnice.

C. kr. vlada na Kranjskem — agentura za „Kranjsko hranilnico“. V nezaplenjenem listu čitamo: Ker je slovensko ljudstvo na Kranjskem spoznalo, kakega gada si je vzgajilo v kranjski „šparkasi“, je začelo trumoma dvigati velikanske vsote iz tega zavoda. Gospodje pri vladi so se tega kar prestrašili in kranjska deželna vlada je naročila okrajnim glavarstvom, naj začnejo agitacijo za nemški denarni zavod. In res so razposlala okr. glavarstva pisma na vsa županstva, v katerih delajo agitacijo za kranjsko šparkaso. To je naravnost nečuden, vsaj pravici v obraz bijoč manever. In vendar je na drugi strani ves ta napor vlade in njenih organov za ohranitev gnilega in trhlega nemštva po naših krajih kakor sramoten, tako še posebno smešen, blamaža najhujše vrste. Pa le naprej! Blamirala se je vlada s svojo soldatesko v Ljubljani, blamirala se je v Brežicah, blamira in smeši se naj še dalje samo sebe, da bo vsaj naše ljudstvo spoznalo končno to ostudno komedijo, ki se imenuje: nemška Avstrija s slovensko večino! — Glede kranjske šparkase pa smo prepričani, da niti županstva niti slovensko ljudstvo ne bodo šli c. kr. vladi kot agenturi za nemške pozicije na lim!

Bojkot laških trgovcev v Gorici nam kaže, da je najuspešnejše sredstvo za osamosvojitve Slovencev na gospodarskem polju. Prav tako dosledno kot se držijo goriški Slovenci gesla „Svoji k svojim“, naj bi tudi v vseh drugih slovenskih

pokrajinah podpirali Slovenci samo narodne trgovine. Na ta način bi se kmalu otresli tujčeve premoči, obenem pa bi vzgajali v svojih ljudeh podjetnost in veselje do narodnega gospodarskega dela. Potrebno pa je, da Slovenke ne pazijo samo, kje kupujejo, temveč tudi kaj kupujejo. Ni vseeno, ako se daje prednost nemškemu izdelku, če lahko kupimo slovenski izdelek, ki ni nič slabši od prvega. Tako opozarjamo slovenske gospodinje, naj nikari ne kupujejo nemških kavinih primesi (cikoriije), ki se razpečavajo v slovenskih ovitkih, da bi se s tem premotilo slovensko občinstvo. Saj imamo ravno za ta predmet solidno domače podjetje „Prvo jugoslovansko tovarno kavinih surogatov“ v Ljubljani, ki izdeluje znano izvrstno „Zvezdno“ kavino primes, od katere dobivajo razna slovenska in hrvaška društva znatne prispevke. Ta izdelek naj se udomači v vsaki slovenski hiši!

Razne vesti.

Premogovniki na Severnem Češkem. V premogovnikih na Severnem Češkem v okoliših Teplice—Most—Chomutov je okrog 30.000 uslužbencev. Vse premogarske družbe (bruška, severočeška, teplaška, erar itd.) so izkopalje 180.720.000 q premoga v skupni ceni 77 milijonov K, od tega je bilo čistega dobička 21.943.012 K, a delniška glavica je znašala 80 milijonov kron. S čistim dobičkom se v podjetje vloženi denar izplača družbam v 5 do 3 $\frac{1}{2}$ leta. Če bi se po povrnitvi te vložene glavice čisti dohodek

plačeval delavcem, bi dobil vsak rudar povprečno po 700 kron plače na leto več. En meterski stot velja rudnike povprečno 43 vinarjev. Če bi delavec istega prodajal direktno konsumentu za polovico dražje, bi ga dobil ta za polovico cenejše, kot ga dobi danes od kapitalistov, torej po 1 K, rudarjem bi se povišala plača povprek za 700 K, a delavni čas bi znašal, računaje v to i dohod in odhod iz rudnika, samo 4 $\frac{1}{2}$ ure. Ta račun jasno kaže, zakaj je zveza angleških konsumnih društev sklenila, da bo porabila vsako leto po 200 milijonov kron od svojega letnega dobička za nakup rudnikov. Isto bi mogla narediti Zveza kmečkih zadrug.

Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje **na življenje** v Pragi ima svoje glavno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu. Ta družba zavaruje na življenje po najnižjih cenah in po najugodnejših pogojih.

Za kratek čas.

General svojim vojakom po bitki: „Fantje, dobro ste se držali, bili ste se kakor levi!“ — **Prostak:** „Dá, gospod general! Kdo bi pač zamudil priliko, vendar enkrat pošteno pretepati se, ne da bi se mu bilo bati žandarjev in sodnikov.“

Željo mu je spnil. A: Prav lepo bi vas za nekaj prosil, a prosim, obdržite to za-se. — B: Z največjim veseljem. — A: Prosim, posodite mi 50 kron. — B: Dobro, te bom za-se obdržal.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti naše preljubljene matere, tašče, svakinje in stare matere, gospe

Franje vdove Makar roj. Magovac

veleposestnice v Metliki

ki je po kratki a zelo mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere dne 19. oktobra t. l. ob 1 $\frac{1}{2}$ 8. zvečer v 46. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši v sredo, 21. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Roku.

V Metliki, dne 20. oktobra 1908.

Žalujoča obitelj.

Zahvala.

Ganjeni presrčnega sočutja med boleznijo in ob smrti naše nepozabne matere, tašče, sestre, svakinje in stare matere, gospe

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo za obilo udeležbo pri zadnjem spremstvu. Osobito izrekamo srčno zahvalo udeležujočemu se slav. Belokranjskemu »Sokolu«, vrli metliški požarni bramb, slav. uradništvu in učiteljstvu, kakor tudi vsem darovalcem vencev.

V Metliki, dne 22. oktobra 1908.

Žalujoči ostali.

MALI OGLASI

za tristoletno petit-vrsto 15 v, za plačujoče naročnike lista 10 vin.

Oglasni.

Za vsebino oglasov uredništvo ne prevzema nikake odgovornosti.

MALI OGLASI

za tristoletno petit-vrsto 15 v, za plačujoče naročnike lista 10 vin.

Dr. ED. VOLČIČ v Novem mestu (Kranjsko),

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigotržcih naslednje pravne knjige:

- Civilnopravni zakoni** (IV. zv. Pravnikove zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvaškim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vez. knjiga K 8.—
- Odvetniška tarifa**; določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom, (20 tabel. 1906.) Broširano K 1'80
- Zakoni o javnih knjigah**, zemljiških itd. (V. zv. Pravnikove zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5'60 popolno v platno vezana K 6'—

Ponatisi iz knjige pod točko 3.:

- Vzglede predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolokovna in vpisnina . Broš. 1 K
- Kolkovna in vpisnina** pri zemljiški knjigi. Tabela na močnem papirju, obsek za na steno 60 h.
- Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“:**
Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo**, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40
Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah**. 1908. Cena mehko vezani knjižici. K 80.—

Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev**. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K —80
Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zlozbi zemljišč**. 1908. Mehko vezano K 2'—
Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari**. 1908. Mehko vezano K —80
Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin., poštnine v gotovini ali poštinih znamkah.

Nagrobne spomenike,
stopnjice, mejaše itd.

izdeluje

JOSIP LOZAR

kamnosek

GRADAC, Bela Krajina.

Išče tudi
enega pomočnika in enega vajenca.

Podpisani se priporočam slavnemu občinstvu za **vsa v mojo stroko spadajoča dela, katera se izvršujejo dobro in trpežno** po primerno nizki ceni.

mizar **JOSIP JUDNIČ** mizar

•• Stranska vas — Semič. ••

Peč se vam nikdar ne podere

če jo kupite v moji zalogi.

FRAN PILETIČ, Gradac.

Izdelovanje in zaloga
peči vseh velikosti in slogov
kmečke in visoke, secesijon itd.

Zanesljivo najboljše **slamorenice, reporenice**, kakor vse druge poljedelske stroje, pluge in brane, **gnojnične sesalke** v najboljši kakovosti, nepremočljive **vozne plahte**, in take **za komate, zajamčena umetna gnojila** itd.

dobite pri

narodni tvrdki „Merkur“ P. Majdič,

trgovina z železnino v Celju, Štajersko.

— Ceniki, pojasnila in navodila z obratno pošto zastonj. —

Kmetske hranilnice in posojilnice v Beli Krajini.

Hranilne vloge sprejemajo od vsakogar. Posojila dajejo le svojim članom.

Slovenski denar v slovenske zavode!

Kdor želi svoj denar iz nemškega zavoda (kočevske mestne hranilnice ali ljubljanske kranjske) dvigniti in vložiti v domač zavod, zadostuje, če izroči ali pošlje po pošti priporočeno (rekomandirano) slovenskemu zavodu dotično hranilno knjižico. Ta mu takoj da drugo hranilno knjižico, glasečo se na ravno toliko, kot je v prvi knjižici vpisano. Denar pa pri tujem zavodu vzdigne slovenska hranilnica sama.

Ne nadlegujmo Nemcev z našim denarjem. Pravijo nam, da smo »Vindiše Hund«. Ne žalimo teh gospodov s svojim denarjem, da jim ne bo treba imeti opravka s »slovenskimi psi«.

Slovenec k Slovencu!

Otvoritev se vrši v nedeljo dne 8. t. m.

Dobliče Člani morejo biti le prebivalci občin **Dobliče, Talčji vrh in Tančja gora.**

Obrestna mera vlog in posojil ter uradne ure se razglase po otvoritvi.

Gradac Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občin **Gradac, Griblje, Podzemelj in Vinji Vrh.**

Uradne ure vsako 1. in 3. nedeljo od 2.—4. ure popoldne.

Preloka Člani morejo biti le prebivalci župnije **Preloke** ter občin **Adlešiče in Tribuče.**

Obrestna mera vlog in posojil ter uradne ure se razglase po otvoritvi.

Stari Trg Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občin **Čeplje, Dol, Dolenja Podgora, Radence in Stari Trg.**

Uradne ure vsako 1. in 3. soboto od 9.—12. ure dopoldne.

Vinica Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po 6% , na vknjižbo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vinice** in vasi **Gor. in Dol. Bojanci.**

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—10. dop. in četrtek od 1.—2. pop.

Vrh Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vrh.**

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—12. ure dopoldne.